

Lục Tỉnh Tân Văn

GIÁ BÁN:
 Nam-kỳ, Trung-kỳ và Cao-mai
 Một năm . . . . . 6 \$ 00
 Sáu tháng . . . . . 3 \$ 50
 Ba tháng . . . . . 2 \$ 00

ADMINISTRATION
 117 RÉDACTION:
 117

GIÁ BÁN:
 Lào, Thái-Pháp và thuộc địa.
 Một năm . . . . . 7 \$ 00
 Sáu tháng . . . . . 4 \$ 00
 Ba tháng . . . . . 2 \$ 25

POUR LES ANNONCES, s'adresser à SAIGON: Aux bureaux du Journal. à HANOI: Aux bureaux du Trung-Bắc-Tân-Văn.

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

六省新報
 MỖI TUẦN LẺ RA BA KỶ:
 NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU
 Mỗi số bán lẻ . . . . . 0 \$ 04
 TELEPHONE N° 175 Address télégr.: LUCITH-ANNAM

GIÁ BÁN:
 Lào, Thái-Pháp và thuộc địa.
 Một năm . . . . . 7 \$ 00
 Sáu tháng . . . . . 4 \$ 00
 Ba tháng . . . . . 2 \$ 25

On s'abonne sans frais dans tous les bureaux de poste.

MỤC-LỤC

1. — Huyền, huyền, huyền.
2. — Kỳ niệm đường.
3. — Thảng thảng.
4. — Tàu Song mã đưng ran.
5. — Hũu công tạt thướng.
6. — Phấn quan báo.
7. — Thông báo.
8. — Rao dân giá.
9. — Văn nghệ.
10. — Hướng truền.
11. — Đông-Pháp báo tin.
12. — Oan kia theo mốt.

LỜI RAO

Quan Nguyên-soái Nam-kỳ hiệu dụ cho hương chức các làng và thôn dân trong bốn địa rõ: Hoặc khi sự rỗi rạc, hoặc bởi các cơ khác mà máy bay phải hạ trong địa phận làng mình, thì phải mau mau đến tiếp cứu. Các làng thì phải lo giùm việc xe cộ chở chuyen, đồ vật thực, thuốc men và cho người thường xuyên mà canh giữ máy bay ấy. Thường lễ, thì các làng không tốn hao bao nhiêu về việc tiếp cứu ấy. Song một hai khi bởi sự cần kiệp và gặp rúc lằm, phải tốn kém của làng, thì làng cho xuất rồi lập số xuất biên rõ ràng xuất về vật chi và bao nhiêu, nạp tại quan Chủ-tính mà lãnh tiền ấy lại.

Saigon, le 22 Avril 1920.

Quan Nguyên-Soái Nam Kỳ.
 Ký tên: LE GALLEN.

Huyền, Huyền, Huyền,

Một hiệu báo tại Saigon có đề loi đơn dãi rằng rồi đây sẽ có phát ra một thứ bạc đồng mới chẳng chế cán mà chế tuổi là pha nhiều hơn bạc cũ. Bền-báo cho tiếng đồn dãi ấy huyền vi bạc đồng chẳng phải như bạc cũ, mà đáng phép chế.

Như bạc cũ một cắt, hai cắt là bạc vun cũng như su với bạc giểu nhỏ đó vậy, làm ra chỉ để cho tiện bề xài quanh quẩn trong xứ, không có giá trị ra ngoài, và để thế cho giấy một cắt hai cắt cho khỏi rách khỏi mục, nên chế cao chế thấp gì cũng dặng; chỉ u bạc đồng à bạc có luật định, há chế dặng sao.

Quan Tổng thống Đông-Pháp chẳng hề có ý hay là lập tới cách thế đúc bạc đồng mới thấp tuổi hay là nhẹ cán bao giờ.

Bởi cơ, Bền-báo quyết ở cho tiếng đồn ấy là huyền, bạn đồng bang như thế là hàng độc-giả của tệ bao mựa tin.

L. T. T. V.

KỶ-NIÊM ĐƯỜNG

TEMPLE DU SOUVENIR

Trót quá hai năm, tỉnh lại từ tháng Avril năm 1918 đến giờ, tiếng lập Nghĩa-sĩ-từ đề thờ vong nghĩa-sĩ Annam vi Pháp-quốc, lớp thi phôi xương chôn sa trang; lớp thi đồ máu vẽ đường-dương mà tạ thế. Khi ấy cũng đã có lập bàn-hội tam thời định bàn về nghĩa vụ, nhưng rũi vì còn dang lúc sống đây âm-ỉ, tro bay mờ mết, mắc việc nước lằng-xằng, nên phải đình lại chờ con thông thả.

Ngày Pháp-bình khử trừ Đức tộc rồi khỏi ca, Nam-Bắc-thầy đều lo dựng bia kỷ-niệm Đâu đó, phần nhiều đã lập hườn thành, duy có Saigon này chưa, nên lúc này hội Báo-chương mới xướng sự. Ngoài trừ phần tiền của Chánh-thủ Nam-kỳ chuẩn cho, phần của Thành-phố Saigon chuẩn cho và phần của các qđng nhiệt tâm hĩ cũng, hội Báo-

chương bày kế xin số tiền cho đề thờ quển. Chưa được bao nhiêu số đình thì số tiền quển ấy sẽ truất một phần ba, để cho bàn-hội Annam lập Nghĩa-sĩ từ thờ những đưng nghĩa-sĩ Annam tử trận. Hội hội Annam còn dặng phép quển, ba-tính thêm nữa cho đủ mà lập ra cho xứng đáng.

Bởi cơ, chiều bữa qua là đêm 5 Mai, các hội mới nhóm cử bàn-hội mà bàn định.

Cử như vậy:

M. M. Diệp-văn-Cương, Hội-Trưởng
 Nguyễn-tấn-Sử, Phó chủ Hội
 Hồ-văn-Kinh, — do —
 Nguyễn-văn-Cổ, Chánh-thủ-Bồn
 Trần-quang-Nghiêm, Phó-thủ-Bồn
 Nguyễn-dinh-Trì, Chánh-từ-hàn
 Trương-minh-Giang, Phó-từ-hàn

Lương-văn-Mỹ, Hội-viên
 Giác — do —
 Nguyễn-hữu-Sanh — do —
 Truền — do —
 Nguyễn-Đức — do —

Cử đại xướng ông Diệp-văn-Cương mới loe chủ mà bàn tỉ h.

10 — Xét vi, trong hàng Nghĩa-sĩ vi Pháp-quốc vong-xu, có người đạo này người đạo kia khác nhau, kèh không lý lập Nghĩa-sĩ-từ đề thường năm qui tế theo một đạo, thì chẳng dặng trọn vĩa lòng người chẳng; mà cũng không lý chia để phân biệt đạo nào theo đạo này, nên bàn-hội như định chằng lập Nghĩa-sĩ-từ, mà cũng ỉ ảng dựng bia Kỷ-niệm như bên Langsa vậy; bàn-hội sẽ xin một khoảnh công-thổ nào đẹp, cất một cái nhà rộng lớn và khéo để nhứt, để thướng bài vi của nghĩa-sĩ tràn vong, chằng luận là đạo nào. Lưu để đời sau, chằng công mà cũng chẳng lễ chi cả thầy. Nhà Kỷ-niệm ấy cũng để đủ hết các sự tích trong nước cho người Annam và người Langsa khi đến xem cho đẹp mắt.

20 — Xét vi, xưa nay trong thành-phố chưa có nơi nào rộng lớn trang hoan để tiếp khách quan cũng là để hội-tam nghĩa vụ, cũng như buổi người Annam muốn tiếp quan cựu-Tổng-thống Sarraut, nay ngồi thướng-thờ thuộc-địa bỏ đó vậy; Chàng mượn một chỗ xứng đáng mà tiếp nối, bàn-hội thành-phố không cho, đầu rặng đình Độc-lý thành-phố lâu-dai đã xây gì cũng đều là của dân chung lập. Nên sẵn dịp cơ Kỷ-niệm đường sẽ cất rộng lớn và kiêu kiêu trụ-Chánh-điện là chỗ vong danh nghĩa-sĩ ra rồi ắt còn nhiều chỗ bỏ không, nên mượn lấy mà làm nhà chung; sắp đặt cho có nghi tiết để phôi-khí tiếp p quan khách, phôi-khí cái hội nghĩa can nhóm có cho xứng đáng, khỏi phải bối rối.

30 — Về việc cất nhà kỷ-niệm, bàn-hội sẽ mời đức sắc thợ khéo có danh, tới mà đặt làm theo kiểu ngày sau sẽ ph ng.

Bàn rồi ba điều trên đây, bàn hội định sẽ xin ra mắt quan Thống-đốc Nam-kỳ mà bẩm phân sự đình, ngõ trông quan Thống-đốc nhĩng tình, giúp cho hội đề bề cử sự.

Khi tình xong việc nhà Kỷ-niệm, Bàn-hội bàn tình qua lễ tiếp xác ông Đê-hửu-Vi.

Tân Porithos là chiếc tàu ông Phó-tổng-binh Đê-hửu-Vi về quê, cũng chm lên lối 11 Mai thì tới. Như qua tới bữa 11 Mai, thì bữa 12, 4 giờ chiều (nghĩa là tới bữa trước giờ bữa sau) bàn-hội sẽ xướng bển tài mà nghinh tiếp và đưa linh cứu tới mộ phần. Các hội Annam mỗi hội sẽ đi lễ diêu một trong-hoa để chứng tỏ lòng hoai cảm.

Đám táng ông Đê-hửu-Vi chắt

sao cũng trọng thể lằm và bữa tiếp xác chắt sao người Annam Saigon Cholou và lục châu cũng đến tiếp rất đông, muốn khỏi để trở ngại làm cho mòn thình giá của một đưng anh hùng Annam trải mặt phôi-gan, gánh vác đên bồi nợ nước và khối lằm cho buồn lòng người đưng đon, Hội nhứt định sẽ xin phép quan trên bữa đó roan cho số tuần, lằm để cho người thông lằm xướng lên, đầu cho bực sang lên cũng vậy.

Bàn tình việc tiếp xác ông Đê-hửu-Vi rồi, bãi hội.

Đội coi bàn hỏi ra mắt quan Thống-đốc Nam-kỳ rồi, định đặt thế nào, bển báo sẽ tiếp.

L. T. T. V.

Thảng thảng

Quan Tổng-Thống Đông-Pháp, hằng mong lấy lòng quân đội mà đãi viên chức giúp việc nhà-nước, nên bữa 4mai 1920 ngài đã phê nhậi lời nghị định thướng chức cho viên chức các tỉ theo lệ (hường thì 14 Juillet tới mới phê cho.

Tàu Song-mã đưng ran

Chiếc tàu «Song mã» chủ tàu tên là Lapique ở Hong-Kong, hôm thứ bảy 4 mai, lòi chùng mưới một giờ rũi chùng nhảm một hòn đá biển, ở phía tây-nam đui đất-Lai-Châu.

Chiếc tàu chìm hiện bây giờ còn nằm tại đó, song nay chẳng bị đắm mạng người; hệt thấy hộ-lành — có quan Tham-biê, Kautherme — và máy bơm đưng thờ đến chỗ lồi Fort-Bayard. Khi thì bển báo tới, tức thì tàu «Espadon» kéo neo chm đến nơi tiếp cứu.

Hũu công tạt thướng

Người làm quan trong nước lo giúp việc nước, bắt lằm văn-vô, hễ có công soi nước thì dặng thướng, còn như người mà đầu phải, vào hội nghị mà công việc lại cho dân bển lằm vi nước, lằm hại vi dân, hại hại mất mạng, thì lằm ơn trách nhĩng sao dân, chằng hay công ấy cơ. Bền-báo cũng chằng thướng phôi-khí dặng cho viên quan Annam theo như bài-diễn thuyệt ngày nọ bển-báo đã diễn ra quố-cảm cho độc-giả xem đã đưng lặt.

Nhờ có đó mà quan Thống-đốc Nam-kỳ tr-chỉ xin quan Tổng-thống cần định cho viên quan Annam; quan Tổng-thống mới phê lòi nghị trong tuần tháng Avril, tặng bồng

Rượu mạnh hiệu DEJEAN đã thơm mà lại ngọt
 làm cho những tay thạo rượu thầy đều khen ngợi
 Chỉ một mình hãng Denis freres có tric mà thôi

cho viên chức đại-tiền bản-quốc kể từ 1° Mai 1920, như lời nghị Bản-báo cũng đã có diễn ra quốc-Am rồi đó vậy.

Vi biết tiếng ước cử tăng bổng mà đảng chuẩn phê đây cũng nhờ có sức nghị-viên quân-hạt Tây-Nam hiệp ý nên số ước mới thành, chứ chẳng phải một mình ông Trương-vân-Bền mà đảng, nhưng mà ông Trương-vân-Bền là người Thủ-xướng, nên công càng ấy về phần ông Bền nhiều hơn. Bởi có, khi ước cử rồi có hội Liên-hữu nhìn biết công ơn của ông Bền, mới nhóm mà đề lời tham cam trong tờ kết chúng.

Sáng đây có tờ kết-chứng của một hội Liên-hữu, trong tờ kết-chứng ấy lại có khoản như vậy, Bản-báo lược sao, dịch ra cho độc giả xem cho tường tất:

Trích tờ kết chứng hội nhóm bữa 8 Mars 1920.

Hội trưởng thuyết giải rằng theo như số định của bản-hội trong kỳ nhóm ngày 2 Fevrier trước, hội đã có thân hành đến bản luận cùng liệt qui Nghị-viên quân hạt hội-đồng Bản-quốc mà xin vào giữa hội-nghị giúp lời giảm vụ tăng bổng cho ra thiết hần. Vi vậy nên ông Bền, trong kỳ hội-nghị quân-hạt nhóm sau hết đây, nhờ có chư qui nghị-viên Annam trợ lý, ông Bền mới cương vụ tăng bổng ấy ra. Ngải có đọc một bài diễn thuyết rất nên thiết yếu mà giúp ta, đảng cả lòng bản hội Quân-hạt ứng hiệp. Hiện bây giờ chỉ còn chờ quan trên tru định cách thế mà chuẩn định cho ta nữa thôi.

Bởi có, Hội-trưởng ước cử cho bản-hội đề lời tham cam thanh tịnh chư qui Nghị-viên quân hạt hội-đồng Annam mà như là ông Trương-vân-Bền.

Trích lục y bản.
 Từ-hàn
 Ký tên không rõ.

Ấy đó, may là khi quan Tổng-thống chưa phê nghị định tăng bổng, vì một lời ước cử giữa hội mà liên-hữu hội này còn biết ghi đề lời cam tạ ông Trương-vân-Bền thay hu ông chỉ nay đã có phê lời nghị cho rồi,

Mua thuốc lá của nhà

- Nên hút những hạng thuốc rất ngon chế tạo tại nhà máy thuốc lá Hanai.
 Kê ra đây thứ sau này:
 Thuốc hiệu « Con gà »
 — « Con voi »
 — « Đồng-minh »
 Thuốc Cigares
 — Bông hộp 50 điếu hay 100 điếu.
 — Ván rời 10 điếu hay 30 điếu,
 Máy hạng thuốc này:
 Annam trồng
 Annam chế tạo
 Annam bán
 Annam nên dùng.

có lý đàu các hội-hữu của hàng viên quan Annam lại chẳng đề lời gọi chắt tà lòng.

Theo ý Bản-báo các hội-hữu kia rồi đây cũng sẽ

Thoàn lại lời ước xin tăng bổng của ông Trương-vân-Bền đã phổ giữa hội, xét kỹ chẳng phải ông Trương-vân-Bền vì một mình viên-quan Annam giúp việc Nhà-nước mà thôi, theo ý Bản-báo một lời ước ấy vì cả hai đảng trước là viên-quan Annam, sau là chức việc ngoại-giặc. Tục rằng: Có cây thì đầy mối, leo, viên-quan giúp việc Nhà-nước đảng tăng lương bổng rồi, hàng chức việc Thương-gia mới đề mà kêu nài cho chớ, vì bề ở ăn mất mỗ, ai cũng bị tổn kém nhiều, chẳng phải một mình viên-quan Annam chịu mất mỗ. Thế thì lời xin của ông Bền mà đảng phê cho đây là một cái nê chắc chắn cho chức việc Thương-gia mượn lấy sức mà xoá nạn đó.

Lấy lẽ công mà đoán, thì ông Bền tuy mới lãnh phần trách nhiệm mấy ngày mà giúp ích đảng thì xứng đáng cho phần lắm. Chẳng phải một việc đó mà hết, bữa bản-phái-viên nhóm bản định về phần tiền phụ cấp, bản-phái-viên phần nhiều không ưng cho ti-chức đồng-hương một bực với thượng-ti, ông Trương-vân-Bền chẳng đành bèn xin quyết đi đồng như thế, giải rằng giúp việc Nhà-nước đầu thương đầu hạ cũng đồng giúp việc Nhà-nước vậy. Muốn cho biệt đường trở ngại, ông Trương-vân-Bền bèn thân ra mặt quan Thống-đốc hứa lấy lẽ công mà định, ông Trương-vân-Bền mới ra về.

Qua ngày 18 Mars và 9 Avril, nhóm bản định về vụ Hòa-xa, ông Trương-vân-Bền cũng có giải phần sự ích lợi chúng mà xin gặp phòng đảng xe lửa Saigon-Vinhlong-Can-tho-Soctrang-Bacliéu.

Một thứ thuốc là nên hút

Người Nam-Việt cứ phần nào rãng học đồng thiếu không đủ dùng, cũng là người ra ngoại-quốc. Sao không biết tìm một mành cứ đi mua thuốc lá của nước ngoài, của xứ Algérie cũng những nơi khác, mà gây nên cái hiện tượng ấy?

Vậy chỉ nên mua thuốc lá của ĐÔNG-DƯƠNG YÊN-THẢO CÔNG-TI vì những thuốc ấy trồng ở đây theo những phương pháp thích-hợp, chế ở đây theo những cách-thức đặc-biệt, khiến cho thuốc lá ấy là thứ thuốc ngon hơn tất cả các thứ thuốc ở ngoại-quốc đem vào.

Vậy nên hút thuốc chưa và hiệu COO, hiệu SCAFFERLETTI; thuốc đá vụn hiệu COO, FAVORITES, ALLIÉS, v. v. cũng những xi-ga hiệu MANDARIN, BOUQUET, LORUS, và NARCISSE là những thuốc của ĐÔNG-DƯƠNG YÊN-THẢO CÔNG-TI chế ra. Vì hút thuốc ấy tức là giúp những người đồng-hang trồng thuốc, và chế thuốc ấy. Mà lại giữ được tiền bạc không mất ra ngoại quốc vậy.

Dường ấy, tưởng chẳng còn ai mà chẳng nhìn cho ông Trương-vân-Bền là một nghị-viên mới, tubi chưa cao, mà hết lòng vì ích quốc lợi dân siêng lo hơn hết.

L. T. T. V.

Phản quan Báo

Partie officielle

Vi lời nghị

quan Thống-đốc Nam-kỳ ngày 30 April 1920

Cấp bằng thầy LÊ-VĂN-VĨNH, nguyên Phó-tổng nhưt, hạng tổng Hưng-nhon Mỹ-tho, lên Chánh-tổng tam hạng thế cho thầy Cai-tổng Phạm-vân-Hạt từ lợc.

Bổn-quán mừng cho Lê-Thống vinh thăng

Cấp bằng tên Nguyễn-văn-Được, số 399 làm lính hậu bộ, số Kiểm-lâm.

Cấp bằng Đoàn-văn-Đặng, ngư òi giữ Lazaret nhà-thương Bản-quốc, lương tháng 18 đồng, làm Điều-dưỡng hậu bộ, đồng lương, song phải chịu khảo thí tuấn y điều thứ 10 và 11 lời nghị ngày 1° Dècembre 1912.

Lời nghị ngày 3 Mai 1920

THUYỀN BỒ:

1 — Bồ đi tưng quyền quan Chủ-tỉnh Giadinh, ngôi Chủ-quận Gòváp, thế cho ông Phủ Hồ-công-Trực quyền chức Tho-toan:

Ông Ng-hữu-Thường, Phủ hạng nhưt, nguyên Chủ-quận Trường-an Thùđầumôt.

2 — Bồ đi tưng quyền quan Chủ-tỉnh Thùđầumôt, ngôi Chủ-quận Trường-an thế cho ông Nguyễn-hữu-Thường đời đi chỗ khác:

Ông Nguyễn-hào-Nhon Phủ nhưt hạng nguyên ngôi tỉnh Bienhoa.

Lời nghị ngày 4 Mai 1920.

Cấp bằng thầy Phan văn Cai, Giáo-làng, có bằng-cấp sơ học trường-tỉnh, làm trợ-giáo hậu bộ và bổ đi tưng lĩnh quan chủ-quận Gò-cong.

Lương của thầy, khởi trứt phần tiền tru-từ, bổ về cho làng nào thầy ngồi dạy đó phải gánh chịu.

Tôi chỉ dùng có một thứ giấy NIL mà thời giờ này là thứ giấy văn thuộc địa. Tôi nhưt của một mình hãng Denis Freres đại lý khắp cả Đông-dương.

Liên trưởng phùng điều cải lương

Bay lâu người Annam thương đảng liên đối của Chúa mà đi điều phùng tuy nhiều sắc húc học không đảng kiến, nhưng vì có chất thanh thần ai trang nhũ trong mấy câu chữ, nên không bị được.

Đến nay tiệm bà Harel ở đường Catinat, môn bãi 75 có bán đá kiến trang hoa theo cách phương tây, có danh tiếng bấy lâu nay, mà nay lại dùng trang hoa ấy mà phụ thêm chữ nho hay là chữ quốc-ngữ xem rất phải mắt. Đã trách khác cái học học trò của kiến Chúa, mà lại dùng mấy hàng chữ thanh khí của phùng học mà làm ta.

Thấy một sự tấn chế như thế này, nên bản quán liền xin bố cáo cho đồng nhơn rõ biết.

Hãng bà Harel lại có cây đảng một người danh sĩ viết, các câu hoặc là bản phùng, hoặc là câu đối đĩa trang rất đẹp theo tinh cách

như chữ vi ai có muốn mua thì gọi thợ mà nói hết ý của mình muốn dùng câu chữ làm sao, thì đều sẽ

đặng như nguyên. Như chữ vi có đi chơi Saigon, xin ghé tại nhà bà Harel, môn bãi 75 đường Catinat, mà xem thì tường tất.

Ở đây bản-quán có in hành cái kiến theo cho khán-quan rõ thấy. Xung quanh thì bóng như trang hoa thầy, còn ở giữa thì lại có bốn chữ « Một hạt nhân ».

HỒI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuốc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rồi và thuốc điều trái đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là dùng đồ thổ sản Algérie quả thiệt là đồ thổ sản

Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon, bằng

Hãy nên hút thuốc hiệu TRÁI-ĐẤT

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÁ BẠC VÀ GIÁ LÚA

Giá bạc kho nhà-nước... 141.50
Giá lúa, tạ 100 kil. chở tới nhà máy Chợ Lớn (bao trị lãi) 7881 tới 8435.

NAM-KY

(Cochinchine)

SAIGON.

Cho đất uống rượu

Một người lính mạch-lở Huế-kỳ vào tiệm kia uống rượu. Xong rồi lấy một chai Whisky bỏ tới đi ra. Người đi kiếm ngô thấy chạy theo giật lại, đang tìm kiếm cho, hai đảng niều kéo một hơi rượu nghiêng đổ xuống đất uống hết. Người coi tiệm đi thưa bắt, chủ lính phải thưởng 2\$30. - Em.

Đứa nào ba vá là nó

Thím Đặng-thị-Hội, ở đường Paul-Bert, có bót rằm bữa 30 Avril, thím có việc đi khời, để nhà cho con gái thím là Nguyễn-thị-Xưa, kêu Thị-Nam, 9 tuổi, coi. Chồng thím về con ấy đi đầu mặt, kiem cùng không đặng. Ai gặp nó làm con chỉ dùm cho thím. Con nhỏ này không cao không thấp, không đen không mập, nước da đen, ba vá, mắt đỏ, vầng trắng, quần vải đen, dây lưng đỏ, dưới là tai tai có thẹo.

Say

Một người đàn bà tuổi quá 30, tên Nguyễn-thị-L... ở đường Mayer, số 101, uống rượu ở đây không biết mà đi ngã xiêng ngã to cũng đứng, miệng thì thế thế không thôi. Lính tuần gác mới về hỏi cho người khám đến chừng tỉnh mới cho về lấy tiền đem lại đóng 4 cái. Ông chồng nào mang một bà vợ như thế thì lấy làm buồn cười quá! Tôn tiền rượu, tôn tiền phạt lại của mang hồ.

Cũng là say.

Đêm 2 rằm mặt 3 tây, lời 12 giờ khuya, một người lính tập tên Nguyễn-vân-D... lại bết quạ thứ nhất khai rằng hồi 11 giờ y đi tới ngã tư đường Pellerin và Đô-Hữu vị, gặp 5, 6 người áp đánh y rồi chạy hết. Coi trên đầu y có sưng một chỗ và hai ba chỗ bầm. Lại y nói ta bay hơi rượu nực nóng, nên làm phước cho về khám nghĩ cho khỏe kẻo bị bậy ngoài đường e nhiệm mù-mờng mà mang khờ. Sáng ra lại còn thất công lính tuần hộ giá về trại.

Làm on mặc oán

Có Luru-thị-Nữ, 31 tuổi, ở đường Lareynière có tánh hay thương người trong cơn hoạn nạn. Tối bữa 1° Mai, có một người đàn bà lạ mặt lại nhà cô xin tiền mua cơm ăn, nói rằng đi lỡ đường, van vãn. Cô thấy vậy liền nghĩ biểu trẻ dọn cơm cho ăn lại của cho người trong nhà một đêm. Đè đầu quán bạc, nửa đêm thức dậy gọi của chủ nhà hết một cây đũa và một mớ áo-quần, mớ cửa đóng mạt.

Ấy quả là "Cứu nhưn nhưn trả oán."

Chết hụt

Thằng túng Phùng-Tô, 40 tuổi, là con của Luru-Hy, 27 tuổi, ở đường Thuận-kieu, xuống kinh Lố-gôn mà tắm. Không biết lội mà lại ra xa bờ nên lui chun chiếm mất. Vớt lên đang xin thờ. Giao thầy cho mẹ nó chôn.

Ghe đong chiêm

Chiếc ghe số 8804-C. P. thì công là Hồ-thị-Ngân, 50 tuổi, người ở làng Tân-Túc (Cholon), chở bao hàn đi Cholon bán. Đi vô kinh Quới Đúc, gặp một chiếc ghe chài số 9479 C. P., chiếc Triêu-Châu, Quách-Nhan, 42 tuổi, coi bạnh. Bị chạt hai ghe đụng nhau, ghe bao chiếm, trôi mạt hết 7 trăm bao, còn bao nhiều với lại đặng và ghe cũng đã trục lên rồi. Ghe chài không chịu thương, ghe bao phải đi thưa.

Hỏa hoạn

Sáng bữa 3 tây, lời sáu 4 giờ, lửa đầu không biết phát cháy một đám nhà là 40 căn ở đường Dellosse. Người ta còn đương ngủ, mà hay thức dậy chạy ra được hết. Hao hết thấy 890\$00.

Trộn vợ

Thím Ngô-thị-Phúc, 33 tuổi, ở làng Phước-đông, (Kinh-nước-mặng) có ràng chồng thím là chủ thợ bạc Ng-v-Lân, 35 tuổi, lấy của thím hết 15 lượng vàng và của người ta đem đến làm đồ 10 lượng nữa, bỏ trốn hơn 1 tây đến nay.

Mười cái giấy sán (100\$ 00)

Tên Phan-v-Đê, 19 tuổi, dân làng Tân thồng-Đông (Gia-định) nghề kéo xe kéo, mới bị bắt đưa Tòa vì phạm tội tộm 10 cái giấy sán của tên khách Phước-kien Tân-Dinh, 40 tuổi. Còn một tên Lanh nữa cũng đồng lõa trong vụ này, mà trốn mất, kiem chưa ra.

Rao đấu giá

(Avis d'adjudication)

Tỉnh Vinhlong

Chỗ và ngày giờ mở cuộc đấu giá.
Tòa Bộ Vinhlong ngày 25 mai 1920,
9 giờ ban mai.

Việc đấu giá lãnh

Thuê chợ Trường-lộc quận Tam-binh
Phong đình
2.500 \$ 00

Chỗ để bồn-ước điều lệ:
Phòng nhứt (tí thứ ba) Phủ Thông-độc Saigon và Tòa bộ Vinhlong.

Tỉnh Sadec

Chỗ và ngày giờ đấu giá
Tòa bộ Sadec bữa thứ sáu 28 má
9 giờ.

Việc đấu lãnh

Sửa nhà việc làng Tân-phú-Đông
Sadec.
Giá phòng..... 4.281\$00
Thả chun tam..... 75 00
Thả chun quyết..... 300f.00

Chỗ để bồn-ước điều lệ.
Tòa bộ và phòng công-chính Tọa-tác Sadec với phòng nhứt Phủ Thông-độc (tí thứ ba).

Văn Uyên

(Variété littéraire)

Về giảng Vợ Chồng.

Câu hát và lời tục ngữ (tiếp theo)

Thương chàng thương kẻ quạt mớ, ghét chàng ghét kẻ cầm vô bữa sáng. Anh ơi anh ơi tởm tình, tôi còn phẩn mà anh chẳng tởm dáy.

Càng nhào cho tròn đạo bà, thì là lừa là chẳng thì là sanh.

Cám vàng mà lợi qua sông, vàng trời không tiếc tiếc chống ta xưa.

Có phước lấy được vợ già, đã giúp trả nhà lại ngọt cơm canh.

Vô phước lấy vợ trẻ ranh, nó ăn nó bỏ tanh bành nó đi.

Sáng trăng trải chiếu hai hàng, cho anh đọc sách cho nàng quay tơ.

Khuyến chàng đọc sách ngâm thơ, đâu hao thiếp chịu đến lời thiếp khu.

Chàng tham bỏ lúa anh đấy, tham ba hàng chữ cho thầy thế gian.

Có chồng khác thể đi buôn, khi vui thì lấy khi buồn thì thôi.

Anh ơi cớ bạc xin chừa, rượu cho thì uống rượu mua thì đưng.

Không chống đi giặc đi ngang, có chống cứ thàng một đảng mà đi.

Trái nạm thể bầy thiếp, gái chính chuyên một chống.

Tham vàng bỏ nghĩa ai ơi, vàng thì ăn hết nghĩa thì hơi còn.

Nào khi anh bằng anh beo, một tí cơm thuốc mai chiều nuôi anh, bầy giờ anh tới anh lành, anh tham nhan sắc anh đành bỏ tôi. Thà tôi xuống giêng cho rồi.

Vợ anh như ngọc như ngà, anh còn phụ nghĩa lỵ là thân tôi.

Nhà rường mà lợp tranh mây, thân anh hai vợ như dây buộc mình.

Càng phường thì tránh, phưng, một hãy còn lương tâm, còn một thì 3 tăng tiếc đi rồi.

Vịnh Tôn phu nhưn qui Hán Cật ngựa thanh gươm ven chừ từng, ngàn năm rồi tức gái Giang-đông.

Ồ ngo biện rình vừng mây bạc, Về Thục traui trau phàn má hồng.

Son phàn thà cam dày gio bụi, Bà vàng đầu để thẹn non sông.

Ái về nhân vô Cháu-công-Cần, Thà mà lòng anh đặng bang chống.

Cây trâm sửa áo ven tam tòng, Mặt giá trời chầu chọi đội Đờng.

Khởi lửa vừng Ngô xen thực bạc, Duyên xe về Thục đượm màu hồng.

Hai bên tơ tóc bên trời đất, Mọi gánh cang-thường nặng núi sông.

Anh hồi Tôn-Quyên anh có biết? Trai ngay thờ chúa gái thờ chống.

Đạo vợ chống khác thể đạo đi buôn, chẳng khi vui thì ở, buồn thì đi đặng.

Thánh-biến đời xưa, không chi chú trong cho bằng nghĩa hôn-phơn là một giêng rá trong nước, phong hóa của người ta đều quan-hệ ở giêng vợ chống.

Đạo vợ chống có thể làm cho nên cửa nên nhà, mà cũng có thể làm cho đối phơng bại tục vậy.

Giêng đời có năm, mà suy ra giêng vợ chống thì cũng là một giêng lớn.

« phu phụ giả nãi ngữ luân chi nhất. »

(Còn nữa)

L'homme et la couleuvre

Un homme vit une couleuvre : Ah! méchante, di-il, je m'en vais faire une oeuvre

Agréable à tout l'univers ! A ces mots l'animal peureux (C'est le serpent que le veur d'ra

Et non l'homme; on pouren s'écoument (y trampa),

Les mois le serpent; se laissant at-traper,

Et pris, mis en un sac, et, ce qui fut le pire,

On résolut sa mort, fût-il coupable ou non.

Afin de le payer toutefois de raison, L'autre lui fit cette horange :

Symbole des ingrats ! être bon aux mé-chants

Ne me nuiront jamais. Le serpent, en sa langue,

Reprit du mieux qu'il put : Si'il fallait condamner

Tous les ingrats qui sont au monde, A qui pourrait-on pardonner ?

Toi-même tu te fais ton procès : je me fonde Sur tes propres leçons; jette les yeux sur toi.

Người với rắn

Người kia thầy rắn buồng lời: Độc trùng, ta sẽ giúp đời lập công!

Nói rồi thì loại ác trùng (Ta đây nói rắn chừ không nói người; Thà là để lộn anh chừ)

Nói rồi còn rắn thì người thì quan. Vô bực bực nói khôn chừ

Vì bực bực nói khôn chừ. Mực đen nói chừ, mực đen nói chừ.

Mực đen nói chừ, mực đen nói chừ. Người đen kiem rắn rước sau đành rành:

Mi đây là giống ác trùng

Làm ơn quân đự ra hình đại ngày. Chết đi cho đàng số má;

Đầu cho oán hận, hết bẻ hại tao. Rắn bèn cương lý trước sau:

Bạc tình xử rảo, mây nào đặng bình? Và người buồng thì lấy mình:

Tên ác trùng, tên ác trùng, tên ác trùng, Mày lộn bực bực theo hồi thế cơn;

Cứ theo lệ ấy lòng quen, Song cho ta rồi thiệt hơn đời đời:

Cái gương bạc ác ở đời. Có đầu là rắn, chín người rủa thối.

Mes jours sont en tes mains, tranche-les ;
 C'est ton utilité, ton plaisir, ton caprice :
 Se on ces lois, condamne-moi ;
 Mais trouve boa qu'avec franchise
 En mourant au moins je te dise
 Que le symbole des ingrats
 Ce n'est point le serpent, c'est l'homme
 Ces parole.
 Firent arrêter l'autre ; Tes raisons sont
 Enfin il repartit : Tes raisons sont
 Je pourrais décider, car ce droit m'appartient ;
 Mais rapportons-nous-en. Soit fait, dit
 Une vache était là : l'on l'appelle ; elle
 Le cas est proposé. C'était chose facile :
 Fallait-il pour cela dit-elle, m'appeler ?
 La couleuvre a raison : pourquoi dis-
 Je nourris celui-ci depuis longues années ;
 Tout n'est que pour lui seul ; moi lait
 Le font à la maison revenir les mains
 Même j'ai rétabli sa santé, que les ans
 Avait il altérée ; et mes peines
 Oat pour but son plaisir ainsi que son
 Enfin me voilà vieille ; il me laisse
 Sans herbe : s'il voulait encor me
 Mais je suis attachée ; et si j'eusse eu
 Un serpent eût-il su jamais pousser
 L'ingratitude ? Adieu : j'ai dit ce que
 L'homme, tout étonné d'une telle
 Dit au serpent ; Faut-il croire ce
 C'est une radoteuse ; elle a perdu
 Croignons ce bœuf. Croignons, dit la
 Ainsi dit, ainsi fait. Le bœuf vient à
 Quand il eut ruminé tout le cas en
 Il dit que du labour des ans
 Pour nous seuls il portait les soins
 Parcourant sans cesser ce long cercle
 Qui, revenant sur soi, ramenait
 Ce que Cérés nous donne, et vend
 Que cette suite de travaux
 Pour récompense avait, de tous tant
 Force coups, peu de gré : puis quand
 il était vieux,

Nghè qua người cồng tâm hời,
 Thời lui vãi bước kẻ rồi nói ra :
 Lý nghè bi-láp vậy mà,
 Ta đây xử lýng quyền là trong tay.
 Nhưng mà muốn thuận là ngay,
 Tim nơi phán đoán vụ này mới xong
 Rắn nghe mới nói : Mặc lòng.
 Bỏ đầu sấu đó, bèn đồng kêu va.
 Sự tình như thế, bày ra.
 Bật ta mới nói : Đó mà, như chơi.
 Căn gì kêu mụ dân nơi,
 Rắn ta có lý, giàu hời khó thay.
 Cái người mà đứng ở đây,
 Mụ thì nuôi nó đã chầy mấy niên.
 Ra công mụ giúp liên liên
 Cái chi cũng nó, một mình nó thôi.
 Sờ, con của mụ lán hời,
 Nó thì đem bán, bạc lời đây tay.
 Tuổi cao nó phải bịnh gây,
 Cũng nhờ sửa mụ, khi rầy mới an.
 Bao nhiêu công khó nhọc nhàn,
 Cứ ư vủ cho nó, việc cần như vui.
 Bền nay mụ đã già rồi,
 Nó bẻ bở xỏ, chẳng coi bằng mạng.
 Phải mà nó thả đi ăn,
 Cái này nó lại buộc rằn cằng chớ !
 Làm tôi ăn rằn còn hơn !
 Anh đầu bạc ác, bắt nhừ như vậy ?
 Thời thời, chớ khá đồng dài,
 Tưởng sáo nói vậy, thân này có chi !
 Người nghe, cho nói dị kỳ,
 Mới rằng : Lời đó, lầy gì làm tin ?
 Con này nói lán nói điên,
 Con này nói lán nói điên,
 Rắn ta nghe thế gặt đầu,
 Nói sáo làm vậy, tình mau gọn gan.
 Con bò thủng thủng bước sang,
 Gầm sục cái vủ rõ ràng mới phân.
 Rắn vì ta, nó tàn cáo ;
 Cứ vòng lao-lý xây vùn mà đi.
 Làm ra hột lúa thiêu gi,
 Một mình ta hưởng, nó thì trăn ai.
 Lại không biết đến công đây,
 Ta thường mới chắt ra tay đánh nà.
 Lại khi nó trở về già,
 Ta dùng tế tự tưởng là làm vinh.
 Con bò nói vậy phân minh ;
 Người rằng : Biểu mĩa cái anh nói rằm.
 Cứ lo kiếm tiếng lam-dòm.
 Đã không thấy chữa lại làm án thêm !
 Ta đây bắt hết, chẳng thêm
 mấy đầu của nó nói gièm bá-vơ.
 Sáo này, mới mượn phân lời,
 Nó bòn nọi tế cho người còn hơn.
 Rắn cây thì lẩn công an,

On croyait l'honorer chaque foi,
 que les hommes
 Achetaient de son sang l'indulgence
 ses dieux.
 Ainsi parla le bœuf. L'homme dit :
 Faisons taire,
 Cet ennuyeux déclamateur ;
 Il cherche de grands mots, et vient
 ici se faire,
 Au lieu d'arbitre, accusateur.
 Je le récuse aussi. L'arbre étant pris
 pour juge,
 Ce fut bien pis encore. Il servait de
 refuge,
 Contre le chaud, la pluie, et la fureur
 des vents ;
 Pour nous seuls il ornait les jardins
 et les champs,
 L'ombrage n'était pas le seul bien
 qu'il sût faire ;
 Il courbait sous les fruits. Cependant
 pour salaire,
 Un rustre l'abattait ; c'était là son
 loyer ;
 Quoique, pendant tout l'an, libéral
 il nous donne,
 Ou des fleurs au printemps, ou du
 fruit en automne ;
 L'ombre, l'été ; hiver, les plaisirs du
 foyer.
 Que ne l'émondait on, sans prendre
 la cognée ?
 De son tempérament, il eût encor
 vécu.
 L'homme, trouvant mauvais que l'on
 l'eût convaincu,
 Voult à toute force avoir cause ga-
 gnée.
 Je suis bien bon, dit il, d'écouter ces
 gens là !
 Du sac et du serpent aussitôt il don-
 na.
 Contre les murs, tant qu'il tua la
 bête.
 On en use ainsi chez les grands :
 La raison les offense ; il se mettent
 en tête,
 Que tout est né pour eux, quadrupè-
 des et gens,
 Et serpents
 Si quelqu'un desserre les dents,
 C'est un sot. J'en conviens ; mais que
 faut-il donc faire ?
 Parler de loin, ou bien se taire ?
 La Fontaine.

Nàng mưa dòng gió thường thường chờ
 che.
 Vì người nó mọc sun sê
 Lắm cho vướn tục trọn bề tốt tươi.
 Lại còn che mát mọi nơi,
 Lại còn sanh trái nhánh sai nặng oằn,
 Ham tiếu, người lại đồn ngan,
 Ấy là thường nó nhọc nhằn bày lâu.
 Quả tình bông trái xuôn thu,
 Là đưa bông lá, đống cho lữa lò.
 Phải mà người trí giùm cho,
 Chẳng đem riu búa chặt vô trơ bưng.
 May nhờ sức lực con bưng,
 Cỏ khi nó cứng phải chùng nở nang.
 Người nghe lời ấy cảm gan,
 Sao sao cũng muốn cho ăn vủ này.
 Bền rằng : khéo dại nghe bày !
 Nói rồi vủ bị sáo ngay vô ương.
 Đập lia đập lia không đưng.
 Rắn thời đi tuột một đùng âm-ty.
 Mà người quố ên trước khác chi,
 Chết ời nói phá bời trái tai.
 Trí thì quá quyết mọi hại,
 Tưởng là sanh-vật đâu hiểu mọi mình.
 Nào là mảy loại súc-sinh,
 Nào đàn, nào rằn, chẳng đàn, nào thú ?
 Thành nào nhích mếp thàng ngu.
 Thàng ngu, ta chớ tiếng ngu vậy mà ?
 Bật sáo vủ vủ người ta ?
 Ở xa mà nói hay là nhảm cảm,
 NGUYỄN-NGỌC-ÂN.

Khí nào có viết chi hi h
 muốn đãi dâng quan-khách
 mà chẳng dùng rượu Sâm-
 banh (Champa) hiệu
 Tisane Marqey de
 Bergey
 Thử vủ
 Thi làm sao mà phi tình
 vui về dâng
 Rượu này có một mình háng
 Denis frères trụ nhà thối.

Hương truyền

TOURANE.
 Cái vẽ đẹp trên trời
 Sáng ngày mồng ba tháng ba ta,
 (21 Avril 1920), hồi 8 giờ rưỡi, ở
 trên mây xuất hiện làm vẻ xinh đẹp
 lạ thường, tưởng nên báo cáo cho
 các nhà khoa-học khảo cứu và giảng
 giải cho rõ ràng, kéo e nhiều người
 không hiểu chỉ hay tin bầy đồn xằng
 hóa thanh chuyện huyền hoặc vô
 lý, chẳng những là vô ích mà thôi,
 lại còn khuấy rối cho nhân quần xã-
 hội nữa ; chẳng cũng là quan trọng
 lắm ru ?
 Ở chính phía đông của mặt trời có
 một cái vòng tròn, màu vàng-vàng
 giống như một vòng bóng đưng đượ
 mặt trăng vậy. Xung quanh vòng ấy
 có một vành hào quang bao bọc,
 giữa vòng hào quang này mấy đên. Cái
 vòng hào quang có 7 sắc, chẳng
 khác gì một cái cầu vồng (mống)
 thoàn lại tròn vình mà ánh
 sáng tỏa ra một cách huy hoàng
 đoạt mục.
 Ngoài cái vòng ấy lại có đến bốn,
 năm vòng khác, cũng cũng khéo
 lắm, nhưng mà không được vẹn
 toàn ; cái bên trong « bán-nguyệt »,
 cái bên ngoài « bán-thoan », cái thì
 rằn rằn, cái « bán-gũ sắc » diềm
 chuyết khắp cả một bầu trời.
 Đến 11 giờ thì các vòng ấy lần
 lần tan tác hết cả, chỉ còn lại có
 một cái vòng lớn cứ vẫn đứng y-
 nguyên cho đến 12 giờ rưỡi mới
 lặn. Mà trong khoảng từ 11 cho đến
 12 giờ thì vòng ấy lại thêm rực rở

Người-Annam

Nên hút thuốc lá hiệu « CON GÀ »
 Vì thuốc trọng tại trong xứ ta,
 Vì thuốc thơm tho hơn hết,
 Vì chế tạo theo phép vệ-sanh,
 Vì bán giá rẻ hơn thứ khác

Nên bỏ các thứ thuốc ngoại quốc,
 Mà hút thuốc lá hiệu « CON GÀ ».

Bán tại Đông-pháp Yên-thảo Công-ti ở Hànội,
 Công-ti từ thu của ông Fontaine tại Saigon
 và các nơi tạp hóa đều có bán.

lạ làng, vành ngoài càng chói lọi bao nhiêu, vành trong lại càng đậm đà sắc-sảo bấy nhiêu, càng ngắm càng xinh, tưởng trong một đời người dễ mấy khi đã được thưởng ngoạn một cái quặng cảnh lý kỳ như vậy.

Đông-Pháp báo tín

Kho tiền dưới đất.
Ngày 15 Avril, ở làng Hà-hé, có nhà kia nhân khi đào khoai bới sân, tìm được một hầm tiền chôn dưới đất. Thoạt trông thấy tưởng là tiền của ai mới giấu đầu đây, sau xem kỹ lại thì toàn cả là tiền xưa. Lâm đồng đã vỡ nát hư mục không nhận ra niên hiệu nào, cũng có làm đồng còn đương lạnh lặn tử tế, cợ mài ra nhận được cả thảy 4, 5 chục haiem, mà mới biết rõ ràng những

biệt sau này; về bạng Thông Bửu: Khai-nguyên; Trương-phù; Chánh-hóa; Thiên-thực; Phúc-nguyên; Đại-nguyên; Phúc-thê; Thái-bình; Nguyễn-phong; Hoàng-tông; Chi-nguyên; Khang-hy; Thiên-thánh; Nguyễn-bình; Hồng-nguyên; Vạn-lich; Gia-hộ; Hưng-nguyên; Khang-hưng; Lợi-dụng; Hồng-thái.....

Về-hạng; Nguyên-bửu: Cảnh-lộc; Hàm-bình; Thành-tông; Hy-vinh.....
Có một hiệu Thiệu-nguyên Thành-Bửu;
Tiền ấy lần lộn cả của nước Tàu và của nước Việt-nam ta. Cứ xét theo lịch sử thì có hiệu mới độ hơn trăm năm, có hiệu độ ngoại ngàn năm. Xét theo địa thế thì tiền ấy có lẽ bởi thuyền bè trôi lạc tấp vào đây, đã trải qua một cuộc bể dâu

đến bây-giờ hóa ra chỗ dân cư thành thị.

Như thế thì tiền ấy cũng là một vật hy hữu, nên đem trân tàng để lưu truyền cái thiên niên di tích về sau chẳng cũng qui hóa làm ru? Nhưng mà tiếc thay, các nhà hiền cổ nghe được tin ấy liền tới hỏi mua để đem về xếp thành từng bộ, đóng vào khuôn làm vật ngoạn hảo, thì ra họ đã bán cho hàng thợ đúc hết cả rồi chẳng còn được mấy. Nghe đâu họ bán rẻ hơn giá đồng nát: cứ 150 đồng tiền ăn sáu (một quan năm) thì mua được đến 600 đồng tiền cũ. Theo giá ấy, mà họ bán đâu được đến ba chục bạc thì ước có chín mươi vạn đồng tiền. Nếu để cả năm thì nhiều mà chế thành đồ trân ngoạn thì còn bán được biết bao nhiều là tiền và qui giá biết bao ghêrù mà kẻ, khả tiếc thay.

Kinh trình

Lò rựa Đông-Đông là hãng Long-sa-kêu là Société Française des Distilleries de l'Indochine (S.F.D.I.C) kinh trình cho chợ vị Truong-nhà và Sài-gon tự-loh họ rằng:

Kể từ ngày 26 avril 1920, Hãng rựa làm đơn phòng việc về số 347, Boenard, Tây-thép nói số 347.

Vậy khi cần mua bán, đôi hỏi về gỏi thợ từ chi, nhất thiết việc mua bán, tiền-bạc hay là điều đình cần thiệp với Bôn-hôi, xin cứ đi nơi đó mà qui hỏi.

Tổng-lý Nam kỹ nữ Cao-miên Kỵ tên.

Hãng Dầu TRƯƠNG-VĂN-BÈN,

có bán đủ thứ dầu

Dầu phộng ăn thiệt ngon và tốt.
Dầu dừa.
Dầu xỏ không có mùi hôi.
Dầu mè thơm
-Và Dầu bóng giá rẻ để thợ học đùng.

Bánh dầu đậu phộng thiệt tốt.
Bánh dầu dũ-dũ.
Bánh dầu hột gòn.
Bánh dầu hột bàng.
Bánh dầu dừa để chớ heo và bò ăn.

ĐỒ TỐT VÀ GIÁ RẺ HƠN KHÁCH-TRƯ

Hãng tôi mua dừa khô, dầu phộng, mè, hột gòn, hột bàng, hột dũ-dũ, dầu và hột caoutchouc. Mua giá khác hơn các nơi.

Xin Lưu-châu ai có muốn mua bán với tôi thì xin đi đến nhà hoặc viết thư hỏi thì tôi gửi kiểu và sẵn lòng tiếp rước rất trọng thà và trả lời lập tức.

Nay lời:
TRƯƠNG-VĂN-BÈN
Hội-đồng quản-hạt,
Đường CAO-MÊN, số 40,
CHOLÓN.

CANOT HOI

Hãy lập tức viết thư thương nghị với

Đề chơ chuyên mau lẹ, Ông Charles BARDON

để tuần du diên địa

NGƯỜI ĐỒNG TÀU
Ở đường Paul Bluncky số 127
SAIGON (Namkỳ)

MỘT CÁI KIỆU THEO LOẠI « POPULAIRE », KÉU LÀ AUTO-GLISSEUR SỐ 620

Chắc chắn
đồng kỹ càng
giáng đẹp!

giá 1.500\$
sắp lên

Khởi huợt
lạ-làng sạch sẽ
Giá rẻ

N° (32) FEUILLETON DU 7 MAI 1920

ROMAN OAN KHA THEO MÃI

BA MƯƠI HAI ĐÊM

HỒ-CẢNH-Tiên tự thuật

Đêm thứ năm (tiếp theo)

« Cái con thiet bân nhơn, chưa nói nó đã cười, khoe cái bộ răng ngà, cái lẳng mòi đỏ, làm cho tôi mới nhớ đó là quen lại nữa. Cười rồi lại thò bàn tay tiên, ngón như mũi viết mà nâng cằm tôi, rờ mặt tôi mà hỏi: Còn hứa hay hết? — Chết chưa, Lê-quí-hữu nghĩ coi đành chết chưa? Tôi tưởng đầu cho sất đá cũng cảm lòng khó g' đầu! Tôi vừa muốn nói: Hết, mà chưa kịp nói, ưưng-tâm của tôi chop nhích tới: Thiệt gì không biết nhực! Cơ hội y, nước non này mà không hôn, đợi sao nữa mới hôn? Ngày nó với Chín, que kéo tôi đánh mi, có hai thầy thông còn kia, nay mi làm như vậy mặt mũi nào mi còn ngó? »

« Nghe đến đây tôi giựt mình tỉnh ngộ, liền nói: « Ai nghĩ nào gần hôn cho một! Vợ chồng phải thì ở với nhau lâu dài, chẳng phải một người một ngã, ai rằng này rồi thì thôi nghĩ nào mà giận. Có cô việc chi thì nói đi cho tôi vô làm việc. »

« Nó cười và vùi vào tôi nữa, rồi nói: « Đành giận dài vậy sao mình! Tôi là phân đơn bà khế hắc chỉ tâm, yếm mang quần vắn, lỡ lại nghe lời thảng diêm-chớ đó nó du-lỗ tôi, làm cho tôi làm lỗi với mình, này biết ăn-năn nghĩ lại thương mình, nên tìm đến xin miệc rộng thương có nội hoa hèn, xỏ thân bèn bợ; lẽ đó mình hẹp lòng, chưa đoái chút tình xưa nghĩa cũ. » Tôi nói nó lại mêu, khờ ri-rã, làm cho tôi phải động tâm tình, tôi thấy vậy thương quá, muốn xiêu lòng, mà ngại cái lưng của nó, nó kềm giữ tôi, nhắc nhở tôi từ hồi từ chấp. Đương cơn như vậy, lưng-tâm tôi lại hỏi tôi: « Vợ mi chừng nào lên? Vì ai mà nghĩa vợ chồng, tình cha con xa cách? »

« Nhắc tôi tôi giận rung, mặt chàng đỏ mà xanh như màu lá, quyết mắng vãi, nhắc đùa cho nó đi cho rồi, chẳng còn chi mà lưu tình dung nghĩ, để đầu vừa nước mặt lên chưa kịp hờ mồi, thây cái nước tóc máy, cái máu da tuyết, mắt thu thủy, nặt phủ đưng, đưng đưng thu ba, song song đôi giọt, thiet tôi bất nhân, bỏ quên thân giọt, mồi rồi; đã hết giận lại thương, thương nỗi hoa củ gặp ong xua, chung tình đây tự biến. Tôi cứ đứng ngó mà nuốt nước miếng, nghẹn ngang không thốt được một lời; bèn chi, bây giờ mới hay, nét

hương nhơn không thuốc mà say, nên người xưa nói, nước kia cũng chảy, thành này cũng lung!

« Đứng ngẹn ngang như vậy một hồi lâu rồi tôi mới nói hơi điều rằng:

« Minh nghĩ sao mà trách tôi rằng bợ? Mình vẫn biết tôi vợ con con bợ, nào phải đến gái g' với! Hai son chữ rình với tôi chẳng qua là một cuộc gớm mìn tàn tạo, trăng gió gần kề càng gần, trăng mà tôi chẳng học đời họ mà, sao giờ gương chàng /Thức cho vui, nghĩ coi tình tôi thương tưởng mình bợ nhiều, chịu đáng cay nhin cho bạn miêng ngoi bời, mình sung sướng để tôi khổ. Cơm mình giận, gạo tôi để làm trà treo, để cho mình mắng chửi tôi cho phỉ sức, cứ làm vậy này, dứt ni non, sợ mình hết là mà g' về phần son, sợ mình giận quá mà hao mòn vóc liễu. Ấy cũng bời, lòng chi quyết cùng mình trọn điệu, vì non duyên trời biến phách mang, có đề đầu, mình đã không niệm nghĩ tào khan, chẳng hề lời từ ngày đêm căng-dạn, đành phụ tiếng gin vàng giữ ngọc. »

« Nghe tôi nói tới đây, con Ba-Tư có hơi thẹn, muốn bứt ngang nên cười xen lên rồi bỏ tay qua vịn vai tôi, vô nhẹ như như hình thàng Nài dụ vậy, rồi nói: « Thôi mình, nhắc làm chi chuyện cũ Bộc bỏ đi mình, tôi lẽ đại một lần, chừ

từ rày sắp lên, mình thứ lời cho tôi rồi tôi còn đại vậy nữa, mình chết tôi ra làm ba bốn khúc mà thả trôi sông cũng đáng. » Lê-quí-hữu biết hồi nó bỏ tay qua mà vô vai tôi, thật òi lạnh cả hòa miêng, sắc trước tôi lớn bằng trời cũng thế, nhưng mà rồi, chẳng biết sao cái lưng tâm tôi nó thoi thột nó bời, nó kêu tôi đứng, đứng một cú g' trưc bực bực, đứng phả nói chớ đứng bực, tôi thương không lại, phải tiếp.

« Mình đã thấy người đàn ông như bác, mà chớ phải mình thì ai lấy ai sang giàu, bực thì cũng bực, phải chi mình lại đi hàng, bực là mình trong, làm chi bực bực ở quả chẳng, bực nhọc nó hóa bực, tôi chẳng khác bực đi mà đi chăm gừng mà nấu. Bà vậy khi tôi về này, đáng xù rước tôi cũng thương chưa bước, mình nắm tay ngang chớ sợ kiến, mình lại kiêu đờ ngang chớ tôi liến, cho khỏa lấp tôi rồi g' khếp mớ. » Minh nghĩ coi hồi tôi nghĩ như chớ nghĩ, tôi nói với nó, nó cười xỏ, mình lại nói, nó cũng thêm lấy nữa trước-phu, thả mình ấy đưa đi cho trọn. Minh r'ả má g' chưởi tôi xon-xon, lại còn xuôi tình nhơn ra giữa đàng ngấm đốn đánh tôi, nghĩa-nhơn gì ở bực nhực với, tiếc chi nữa chưa thì cho rành.

(Sau sẽ tiếp theo). L. H. Mưu.

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này đẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này!

LẬP RA TỪ NĂM 1863 DỜI TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRENE, nhưt hạng bảo-chê sư, kê nghiệp

ở Saigon, ngang nhà hát tây, Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy ghé thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vửa lòng. Nếu ĐƯỢC-TÍNH LỢC-ĐIỂN đả xuất bán rồi, Ai muốn xin thì viết thơ cho ông Solirene, ngài sẽ gởi cho không

Thanh-phong

Tiệm may và bán đồ tạp hóa
CỦA NGUYỄN-THÀNH-TUỘI
(đường Thủ-đức) 62 Amiral Dupré 62
SAIGON

Máy quần áo tây và Annam, theo kiểu kim thời; bán hàng, the, lụa Bắc, lãnh, nhiều, xuyên, lục soạn tàu. Nón đủ kiểu. Rượu tây, thuốc tây, savon thơm, dầu thơm thượng-hạng của tiệm thuốc ông L. Solirène Saigon.

Rượu chắt hảo hạng của AUGUSTE MATTEI (làm tại bên xứ Corsé, đá ngon vô song mà lại ngọt vô cùng. Ai mua thì phải hỏi cho đúng tên AUGUSTE MATTEI. Rượu này nội Đông-dương chỉ có một mình hãng Denis freres trả mà thôi.

THƯƠNG TRƯỞNG

Giá các thứ hàng hóa xuất cảng

CÁC VẬT THỂ BÀN	CÁN TÀ	GIÁ BẠC
Củi lò	Thước chường	1 50 tới 2 00
Cây trâm 0=45 tới 0=50	một tạ	0 80
Cây dẻ nhuộm vàng lợt	"	2 50
Gạch tiểu	"	1 50
Gạch Bắc-kỳ	một muôn	85 00
Gạch Hồng-mao	một ngàn	130 90
Gạch xi-măng	một trăm	150 00
Đầu khâu	đặc hạng nhưt	3 50
Cao-su	đặc hạng nhì	6 50
Vôi bột	có lổ	200 tới 300
Vôi cục Bắc-kỳ	hạng nhưt và hạng nhì	20 " 30
Sáp ong	rừng	Nominal
Hoa sống	annam	"
Đừa khô	Lào	0 95
Sừng	trâu	1 35
Bông	bò	100 kil. 70 " 85
Tôm khô không vỏ, hạng nhưt	nai	60 kil. 400 27 " 29
Tôm khô còn vỏ	không hạt	47 " 29
Vân nhưa số 1	còn hạt tủy hang	60 kil. 400 11 " 13
số 2	hạng thường	63 " 420 40 " 46
Nhựa sơn chưa lọc	hạng nhưt	60 " 400 25 " 35
Đậu phụng	hạng thường	68 kil. 20 " 25
Hột sen	trâu	130 " 1 50
Dầu cá	bò	60 " 400 100 " 130
Mỡ heo	nai	25 " 27
Dầu phụng	không hạt	60 kil. 9 00 tới 10 00
Dầu dừa	còn hạt tủy hang	68 " 8 00 " 9 00
Cải Cao-mên	hạng nhưt	68 " 45 " 50 00
Đầu khô Nam-kỳ	đặc hạng nhưt	100 " 23 " 25
Sáp trắng	đặc hạng nhì	68 " 17 00 " 19 00
Sáp đỏ	đặc hạng nhũ	60 " 4 50 " 6 00
Cau khô	đặc hạng nhũ	60 kil. 400 2 50 " 4 00
Da	trâu	100 kil. 1 80 1 90
Hồ tiên	bò	2 70 2 80
Tiền sọc có giấy	nai	75 kil. 28 tới 36
Khô trà	có giấy	68 " 40 " 42
Máy sợi	không giấy	39 " 41
Ngồi móc	trâu	41 " 43
Ngồi ống	nai	63 kil. 420 35 " 36
Ngồi Bắc-kỳ	có giấy	29 " 30
Bông bông cá	không giấy	60 kil. 400 18 " 20
Tơ	trâu	5 " 7
Mũi	bò	một muôn 65 "
	nai	35 "
	trâu	55 "
	bò	220 tới 300
	nai	150 " 220
	trâu	30 " 50
	bò	30 " 40
	nai	360 " 400
	trâu	340 "
	bò	360 " 400
	nai	100 " 100
	trâu	60 kil. 400 " 10

Đời hàng trần tở

Bấy lâu Tẻ đã gây công-luyện chế các thứ Trà Việt-Nam ta, có ướp-fong những mùi hoa thơm vàn... Đại là Kỳ-tâm-Hiện đầu riêng "Trái-Tim đở" đưng bằng hộp thiết với gói lớn gói nhỏ đủ hạng!

Trước giúp nhau làm nghĩa!
Sau bội bổ quốc-hồn!

Hầu các đưng hảo tâm giúp-sản vật Quê hương phát đạt! Mong sao bền vững Quốc-hồn Việt-Nam! Ai ói! san tâm lớn son!! Khéo mà!!

H. K. SANH
Quần lý và chế tạo Kỳ-tâm Hiện 61-62 đường Testard và đường Charles Thomson CHOLON Phố góc gần gare xe lửa Cholon-Mỹtho

Thợ khảm đen có hiệu

Thật khéo mà lại rẻ hơn các chổ.

Kính cũng qui ông đưng khảm đen rỏ; Tôi thiết rành nghề thợ khảm trên 15 năm rồi, nên làm đủ kiểu các thứ khảm nhiều lớp; ít lớp, lớp dày, lớp mỏng, kiểu nào theo kiểu này rất khéo. Như là thứ lớp mỏng từ 7 tới 9-10 lớp, thứ lớp dày từ 4 tới 6 lớp mà thôi. Song có thứ khảm bích theo kiểu cốp tóc, qui ông muốn kết dính lại một lần bích lên để xuống như đưng món vật rất tiên, thì phải đi (contour de tete) mấy tấc phân và mấy lớp dày mỏng xin ghi rõ trong thơ và chổ mấy ông

đặng tới làm rồi gởi lại tiền sẽ phải tới chũ mà phải trên 2 khảm. Khảm đẹp có hai giá tùy theo hạng nặng nhẹ: Hạng nhưt, bưng và nhiều Bombay 1 khảm..... 2\$50 Hạng nhì, bưng và nhiều Bombay 1 khảm..... 2 00 Còn nhà buôn bán buôn mua sẽ có đủ kiểu xin gởi thơ tới sẽ định giá cho đẽ bán. Cứ xin qui ông hãy mua khảm của tôi làm thiệt khéo và kỹ càng, chắc làm, lâu hư mà lại giá rẻ.

Kính cáo
NGUYỄN-VĂN-BỜ
Thợ khảm đen
File de M. Hoài, Propriétaire
à Sui đờn Bình nhâm (Lái-thiêu)

một mình hãng
Denis freres
đại lý cả Đông
đưng thứ hộp
quẹt này.

Hộp quẹt này khắp nơi đưng phép bán là một sản phẩm một hộp mà thôi.

Hãy uống thử thứ rượu AMER HONORÉ Là một thứ giải khát ngon thượng hạng Của một mình hãng Denis freres có trả mà thôi.

LỜI RAO
Có muốn bán một cái xe hơi còn mới hiệu PAIGE ông nào muốn mua xin đi nơi số nhà 238, đường Pellerin.

Cách làm mau té tiền

Viết thư cho hãng Annam, Hào-vinh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre
biên gửi contre-remboursement (cách
tiền trao của lãnh nơi nhà máy thép
một hộp một trăm ve dầu Essence
de menthe, hiệu Lô-tiên, tốt nhất
trong cõi Đông-dương, giá là mười
Hăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bản lễ
lại cho trong vòng quèn lớn một ve
chai cắt (0\$20) — mỗi ve lời 5 su,
một trăm ve lời 5 đồng bạc, mười
hộp lời năm chục, một trăm hộp lời
năm trăm đồng bạc!

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm
tiền, ồng làm. Ban đầu lời ít sau
lời nhiều, ban buôn quen thói, làm
gần chẳng bao lâu!

Cho không! Hay coi cho kỹ. —
Đã từ ngày này một trăm người nào
gửi thư đến mà mua dầu trước, hãng
Annam Hào-vinh Công-ty sẽ vui
lòng gửi cho không một kilo xà-bông
mạ-xây thiệt, hiệu ngựa một sừng.
(La Licorne), tốt nhất trong cõi
Đông-dương hay là một ve dầu thơm
Essence pour Lotion: Eau de Colo-
nne, Quinine, foin coupé để làm đủ
một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy
thích ai muốn thứ nào cũng được!

Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất
vụ lợi làm té tiền ồng làm.

Hãng Annam, Hào-vinh & Co,
146 bis Rue Lefebvre Saigon,
Kính đôn.

XA-BONG MAT-XAY

Tốt bằng các thứ Xa-bong Mat xay
thiệt bán trong Nam kỳ mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-là

HAO-VINH Công-ty

(HANG ANNAM)
146 bis, Rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

"NAM-PHONG"

MỖI THÁNG XUẤT BÁN ĐỢT KỲ

Giá:

Trọn năm: 2.222.222. 4\$
Sáu tháng: 1.111.111. 2\$
Mỗi số: . . . . .

LA-TONG MAT-XAY ĐEN

Tốt hơn rất lắm

Hiệu con Rồng

HAO-VINH Công-ty

(HANG ANNAM)
146 bis, Rue Lefebvre, Saigon
AGENTS EXCLUSIFS

SOCIÉTÉ DES TABACS

DE L'INDOCHINE

(Đông - dương Yên - thảo (Ang - ty))

Tư - bản: 6.000.000 fr.

Sở chính Công-ty tại PARIS

Sở Cai-thị và nhà công-xưởng tại HANOI

Trại trồng
thuốc lá tại

KIM-XUYEN và VĂN-KHE

THUỐC CHƯA VẤN VÀ THUỐC VẤN RỜI

HIỆU

"COQ." (CỎ GÀ)

Vị ngọt - Giá rẻ - Bán khắp

VÀ THƠ THUỐC LÁ VẤN RỜI HIỆU

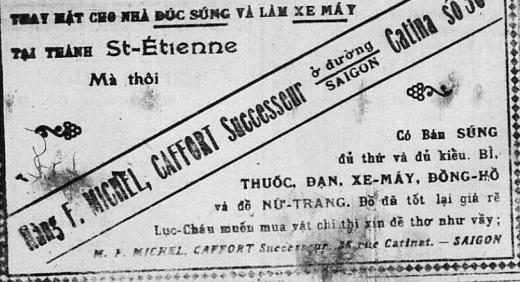
PAGODE (Cái chùa)

Có Một MÌNH NHÀ NÀY CÓ QUYỀN

THAY MẶT CHO NHÀ ĐỐC SỬNG VÀ LÀM XE MÁY

TẠI THÀNH St-Étienne

Mà thời

Có Bán SỬNG

đủ thứ và đủ kiểu. BÌ,

THUỐC, ĐAN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ

và đồ NỮ-TRANG. Đồ đã tốt lại giá rẻ

Lưu-Chú muốn mua vật chi thì xin đi thư như vậy;

M. F. MICHEL, CAFFORT Successeur, 35 rue Catina. — SAIGON

LỜI RAO CÁN KIP

Hội chánh Agence économi-
que de l'Indochine ở tại 35 rue
Tronchet Paris (8e).

Muốn hỏi thăm đều chi
cứ đi nơi đó.

RƯỢU THUỐC HIỆU LÁ QUINA GENTIANE

Cửa Tu-niên Saint-Paul bảo chế
Là một thứ rượu bổ làm cho cơ
người dầy trường thọ. Những
người nào muốn dầy trường thọ và chẳng
chí nào muốn mang bệnh hoạn chí, thì phải
sống thứ rượu Quina Gentiane này mỗi
ngày 1 ly nhỏ trước khi ăn cơm.
Thứ rượu bổ này bảo chế đã dầy hơn
30 năm rồi bởi tay ông Dom Manoel là thầy
đại tại l'Abbaye de san-Paolo viện.
Trong cơ hoàn cầu đều dùng nó và các
bệnh sư ồng đồng nó mà cho bệnh sống
thật là các xứ nóng nực thì hay dùng nó.
Có bán ở trong các tiệm hàng xén.

THE PHARMACY PHÁP

Chữ vị thuốc cho trong nhà có
một thứ rượu bổ dầy trong tức
đau rất hay, cũng vậy, thì vị
không dùng thì, thì hãy mua rượu
Rhusman manna là rượu thiên nhiên, rồi
chứng nó lại tốt hơn các thứ
rượu rhusman khác.
Hãy coi cho kỹ, tên của nó, và
hãy nói cho người bán hàng biết
nhân trắng.

Có bán trong các tiệm hàng xén

LỜI KHUYẾN

(Constit)

Chẳng những là thuốc điều Dị-vi là thuốc
tốt nhất, sự ấy ai ai cũng rõ, mà lại nhờ
sự-đơn thuốc ấy mới cách kỹ lưỡng, đến đời
không còn một chất nhũn nào trong đó, nên
hỏi nó dầy dầy không hề bệnh hoạn. Bởi đó
trong châu-tân ai mà biết lo chữa bệnh hoạn
ai hay sợ đau chứng mấy người ghiền thuốc
thường bị, thì khá mua thuốc điều Dị-vi mà
hát dầy thêm thuốc khác.

Có bán trong các tiệm hàng xén và quán café.

KHOẢN CHẤT THUY

(Nước muối kim loại)

VICHY

PHÁP-QUỐC-TUẦN

VICHY CE-ESTVINS

Có bán ngay tại các tiệm hàng xén, bình Phong —
ở nửa vé. . . . .

VICHY GRANDE-GRIELLE trị bình đau đầu
VICHY HOPITAL . . . . .

VICHY-ÉTAT BIỂU TÊ

Hy coi chừng đồ giả mạo, khi mua phải chỉ cho đúng
thứ nước nào mình muốn dùng.

SEL VICHY-ÉTAT là muối tự nhiên trong nước muối tự nhiên.

PASTILLES VICHY-ÉTAT . . . . .

COMPRIMÉS VICHY-ÉTAT . . . . .

Carte de la Pharmacie
Cecile mille ex.
Saigon le 7 Mai 1920
W. J. . . . .

Saigon — Imp' de l'Union
L'Administrateur Gérant: NGUYỄN-VĂN-CỬA